

10.5.2017

Aktiivisuus työttömyysturvan omavastuussa - usein kysyttyä

Mitä tarkoittaa aktiivimalli?

Aktiivimallissa vähennetään työttömyyden alussa olevien omavastuupäivien määrää kahdella. Uusien omavastuupäivien määrä olisi 5. Työttömyyden aikaiseen työttömyysturvaan tehtäisiin puolestaan 4,65 prosentin alennus, jos työtön ei olisi ollut riittävästi töissä tai osallistunut työllistymistä edistäviin palveluihin. Työhakijan aktiivisuutta tarkasteltaisiin 65 työttömyysetuuden maksupäivän jaksoissa. Tämä vastaa noin kolmen kuukauden yhtäjaksoista työttömyyttä.

Mikä on aktiivimallin tavoite?

Aktiivimallin tavoitteena on, että työtön hakisi töitä nopeasti työttömyyden alettua. Tutkimusten mukaan mitä pidemmälle työttömyys jatkuu, sitä vaikeampaa työttömän on saada töitä. Aktiivimalliin liittyy myös työttömyysturvan porrastus.

Millaista aktiivisuutta työttömän pitää osoittaa?

Työttömyysetuuden taso pysyisi normaalina, jos henkilö työllistyy yhteensä 18 tuntia neljän perättäisen kalenteriviikon jaksossa. Poikkeuksena tästä tuntimäärästä olisivat esimerkiksi opetustyötä tekevät ja eräät luovissa ammateissa lyhytkestoisesti työskentelevät henkilöt. Aktiivisuutta voisi osoittaa myös yritystoiminnassa työskentelemällä tai osallistumalla työllistymistä edistävään palveluun. Näitä palveluita olisivat muun muassa työvoimakoulutus, omaehtoinen opiskelu ja työkokeilu.

Miten 18 tunnin palkka vaikuttaa työttömyysetuuteen?

Kun henkilö työllistyy ja osoittaa aktiivisuutta, hän voi hakea työttömyyskassasta tai Kelalta työttömyysetuutensa soviteltuna. Työttömyyskassojen Yhteisjärjestön ja Kelan sivuilta löytyy laskuri, joissa voi tutustua siihen miten ansio vaikuttaa työttömyysetuuteen.

[Työttömyyskassojen Yhteisjärjestön laskuri](#)

[Kelán laskuri](#)

Onko malli alueellisesti tasa-arvoinen?

Työllistyminen on helpointa niillä paikkakunnilla, joissa on tarjolla lyhytkestoisia työnhakijalle soveltuvia työpaikkoja. Avointen työpaikkojen määrässä on suuria seutukohtaisia eroja. Myös TE-toimistojen mahdollisuudet tarjota palkkatuettua työtä tai työllistämistä edistäviä palveluja vaihtelevat eri puolilla maata.

Onko malli tasa-arvoinen eri sukupuolten välillä?

Malli koskee samoilla ehdoilla sekä miehiä että naisia.

Miksi prosenttivähennys eikä yksittäisiä omavastuupäiviä?

Prosenttivähennys on selkeämpi vaihtoehto kuin yksittäiset omavastuupäivät. Tämä johtuu työttömyysturvalaissa olevista soviteltua työttömyysetuutta koskevista säännöksistä. Jos sovittelujaksolta ei voida maksaa työttömyysetuutta kaikilta arkipäiviltä, ansioita joudutaan muutamaans ns. laskennalliseksi työtuloksi. Tämä on työttömyysturvajärjestelmän erikoisuus.

Miten pieneksi työttömyysetuus voi pudota?

4,65 prosentin vähennys työttömyysetuuteen tehdään vain kerran. Vähennys kestää 65 etuuden maksupäivää. Vähennys ei kertaudu, sillä uutta 4,65 prosentin leikkausta ei tehdä aiemmin vähennetystä työttömyysetuudesta. Vähennys tehdään aina täydestä etuudesta.

Milloin etuus palautuu normaaliksi?

Jos työtön on seuranta-aikana eli 65 maksupäivän aikana osoittanut aktiivisuuttaan, niin seuraavat 65 maksupäivää etuus on normaali eikä siitä tehdä 4,65 prosentin vähennystä.

Koska muutos tulee voimaan ja ketä se koskee?

Muutoksen on tarkoitus tulla voimaan 1. tammikuuta 2018 niin, että ensimmäinen jakso, jolla aktiivisuutta tarkastellaan, olisi 1.10.-31.12.2017. Työttömyysetuus voisi alentua 1.1.2018 alkaen, jos tämän vuoden puolella olevalla tarkastelujaksolla ei olisi riittävää aktiivisuutta. Aktiivimalli koskisi kaikki työttömiä.

Mihin työllistymisarvio perustuu?

Syksyllä 2016 työskennellyt valtiosihteeri Martti Hetemäen vetämä kolmikantainen työryhmä perusti mallin tavoitteelle kannustaa työttömiä työnhakijoita heti työttömyyden alusta alkaen aktiivisuuteen ja omatoimisuuteen työhaussa, ja kannustaminen jatkuisi koko työttömyyden keston ajan. Sekä työttömyysturvan taso että sen potentiaalinen kesto voivat vaikuttaa työttömyyden keston. Mallin ydinajatus on, että työttömiä palkitaan aktiivisuudesta. Työllisyysvaikutukset perustuvatkin kannustinongelmien purkamiseen jo ennen kuin työttömyys on pitkittynyt.

Vaikuttaako muutos omais- ja perhehoitajiin?

Kyllä, muutos koskee myös niitä omais- ja perhehoitajia, jotka saavat työttömyysetuutta.

Onko vastaava järjestelmää muualla?

Työttömyyden kestosta johtuva porrastus on tyypillisempi tapa kannustaa työllistymiseen. Esimerkiksi Ruotsissa ja Alankomaissa etuus voi laskea aktiivisuudesta huolimatta, kun työttömyys on kestänyt heidän omissa laissaan määritellyn ajan. Meillä Suomessa etuuden määrä vaihtelisi henkilön oman aktiivisuuden perusteella. Tanskassa on tarkoitus siirtyä 1.7.2017 alkaen hieman Suomen ehdotusta muistuttavaan järjestelmään.

Lisätietoja:

neuvotteleva virkamies Marjaana Maisonlahti p. 02951 63288, etunimi.sukunimi@stm.fi
neuvotteleva virkamies Kirsi Päivänsalo p. 02951 63195, etunimi.sukunimi@stm.fi

